

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності : Закон України від 09.12.2023 р. № 3513-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3513-20#n6>.

3. Митний кодекс : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

4. Податковий кодекс : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

Бабенко Яна Анатоліївна,

здобувач ступеня вищої освіти магістр
Навчально-наукового інституту заочного
та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Змінами до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції», який прийнято Верховною Радою України 2.10.2019 р. та набрав чинності 19.10.2019 р. (крім змін до статей 46, 52 Закону України «Про запобігання корупції», які вводяться в дію з 1.01.2020 р.), внесено зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Закону України «Про запобігання корупції» та інших законів, значно розширивши ним зокрема і коло близьких осіб. Так, до переліку близьких осіб, які були зазначені у попередній редакції, наразі додалися: двоюрідний брат, двоюрідна сестра, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки) (тобто свати). Крім того, членами сім'ї для вимог фінансового контролю вважатимуться особи, які спільно проживали не менше 183 днів, а не лише станом на останній день звітного періоду. Із прийняттям вищевказаних змін виникла необхідність проаналізувати їх на предмет відповідності понять «членів сім'ї» та «близьких осіб», що містяться в інших законодавчих актах України, оскільки у п.1 ст.3 КПК України змін щодо визначення поняття близьких осіб не внесено, а тому видається незрозумілим позиція законодавця щодо встановлення відмінностей у визначенні кола «близьких осіб», конкретність та чіткість яких

необхідна в тому числі для здійснення належного досудового розслідування злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України.

Введення декларування майнового стану посадових осіб запроваджувалося, як один із необхідних кроків на шляху подолання корупції в Україні та вдосконалення законодавчого регулювання підвищення ефективності та спроможності функціонування механізму її запобігання. З кожним роком законодавство у сфері запобігання корупції зазнавало змін з метою приведення його у відповідність до світових стандартів, враховуючи правову сім'ю та існуючі реалії в Україні.

Спостерігається тенденція щодо посилення фінансового контролю, державних службовців України за допомогою декларування. Зокрема, вони повинні декларувати все більший обсяг інформації щодо майна та доходів, при чому не лише власних, але й близьких родичів, а також членів сім'ї.

Розширення кола членів сім'ї та близьких осіб в розумінні фінансового моніторингу за неузгодженості його з КПК України ще більше ускладнює та порушує принцип правової визначеності, що зводиться до доволі високих вимог стосовно якості законів, ясності їхнього формулювання, правильного тлумачення та коректного застосування. Тому доцільно було б вдосконалити певні нормативні позиції та позбутися окремих мовних чи технічних недоліків.

Ще однією новелою законодавства є розширення переліку відомостей, які суб'єкт декларування повинен зазначати у декларації: 1) інформацію про унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі суб'єкта декларування та членів його сім'ї; 2) отримані доходи членів сім'ї; 3) фінансові зобов'язання членів сім'ї декларанта: а) нематеріальні активи, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї, у тому числі об'єкти інтелектуальної власності, що можуть бути оцінені в грошовому еквіваленті, криптовалюти; б) банківські та інші фінансові установи, у тому числі за кордоном, в яких у суб'єкта декларування або членів його сім'ї відкриті рахунки (незалежно від типу рахунку, а також рахунки, відкриті третіми особами на ім'я суб'єкта декларування або членів його сім'ї) або зберігаються кошти, інше майно. Такі відомості включають дані про тип та номер рахунку, дані про банківську або іншу фінансову установу, осіб, які мають право розпоряджатися таким рахунком або мають доступ до індивідуального банківського сейфу, осіб, які відкрили рахунок на ім'я суб'єкта декларування або членів його сім'ї.

Суттєві зміни введено і до процесу декларування, зокрема: а) скасовано обов'язок подання декларацій громадськими активістами

– фізичними особами, які займаються антикорупційною діяльністю;
б) зменшено перелік умов, за наявності яких обов'язок подання декларації виникав у представників громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів, експертів відповідної кваліфікації, інших осіб, які входять до складу конкурсних комісій, громадських рад, рад громадського контролю тощо.

При вчиненні адміністративного правопорушення щодо декларування недостовірної інформації можливо відсторонення особи, яка притягається до відповідальності за його вчинення або пов'язаного з корупцією правопорушення, від виконання службових повноважень. Враховуючи розмежування повноважень Національної поліції та Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) щодо складання протоколів про вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, НАЗК складає протоколи щодо службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище (перелік зазначено у ст. 50 Закону України «Про запобігання корупції»), а щодо інших осіб – Національна поліція. Змінено форму урядування організації діяльності НАЗК з колегіальної на одноосібну, посиливши гарантії його незалежності.

Крім того, встановлено обмеження суб'єктам декларування на подання виправленої декларації, що відтепер можливо здійснити не більше 3 разів та лише протягом семи діб після подання первинної.

Водночас, скасовано обов'язок щодо необхідності декларування фінансових зобов'язань, розмір яких не перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на перше число звітного року. Однак, з 1.01.2020 р. повідомлення про суттєві зміни у майновому стані потрібно подавати не лише у разі отримання доходу, придбання майна на суму понад 50 прожиткових мінімумів, але й у разі здійснення видатку на таку суму. У декларації повинна бути зазначена інформація не лише станом на останній день звітного періоду, але і в разі перебування об'єкту декларування у володінні або користуванні суб'єкта декларування та/або члена його сім'ї не менше півроку.